

2- ÖZGÜRLÜK NE DEMEK?

Binlerce yıldır konuşulan ama tam olarak anlaşılamayan bir terim 'özgürlük'; her zaman özlenen, arzu edilen, fakat hiçbir zaman tam olarak sahip olunamayan şeydir özgürlük. Özgürlük nedir, ne değildir? Kafamızdaki özgürlük tanımı nedir acaba? Bir düşünelim, nasıl anlatırız özgürlüğü, 'kimseye bağımlı olmamak', 'insanın istediği zaman istediği şeyi yapması', 'kimseye zarar vermeden istediği şeyi yapması', 'baskı altında olmamak', 'tutsak olmamak' gibi birçok şey söylenebilir ve söylenmiştir.

Burada başka bir açıdan bakmanızı isteyeceğim. Özgürlük kavramını, **toplumsal özgürlük (bağımlı özgürlük)** ve **toplum dışında özgürlük (bağımsız özgürlük)** olarak iki şekilde değerlendirme yapmayı deneyeceğim ve bunu herkesin anlaması adına basit şekilde izah edeceğim; çünkü bu kavramı doğru anlamak, atacağımız sonraki adımlar açısından çok önemli olacaktır.

*Ben özgürlük kavramını, istekten eyleme geçen bir süreç olarak tanımlanmaktan yanayım. Özgürlük sadece **yapmak ve yapmamak** üzerine indirgenirse yanlış algılanır. Toplumsal hayatta **yaptırılmak ve yaptırılmamak** gibi değişkenler de özgürlük kavramının içinde yer alır. Toplum içinde, bazen istediğimiz şey, bize yaptırılmaz veya bazen de istemediğimiz şey yaptırılır. Bunu sakın, kötü ya da zorbalık olarak düşünmeyin, toplumsal hayatın kuralları ve gereklilikleri vardır.*

Bazen duyarsınız, biri çıkar 'bana kimse istemediğim şeyi yaptıramaz.' veya 'ben istediğimi yaparım, kimse bana karışamaz.' der. Bunlar boş ve duygusal sözlerdir. 'Vergi ödemiyorum', diyemezsiniz. Bir katil, birini öldürdükten sonra, 'beni kimse hapse atamaz.' diyemez. 'Ehliyet kursuna gitmem ama ehliyet alırım.' diyemezsiniz. 'Pasaportunuz olmadan Almanya'ya, İngiltere'ye gidemezsiniz.', 'Parasını ödemediğimizi satın alamazsınız.' Birileri size karışır ve kuralları hatırlatır.

Özgürlük ve Bağımsızlık Ayrımı: Özgürlük kavramını, bağımsızlık kavramından da ayrı tutmak gerekir. Özgürlüğün bazı halleri bağımsızlık gerektirirken, bazı halleri bağımlıdır. Birey, bir başına iken özgürlüğü, bağımsız şekilde yaşayabilir; fakat birey, toplum içinde iken, özgürlük eylemleri, kişilere ve kurallara bağlı kısıtlanabilir ya da engellenebilir. Şu sonuca rahatlıkla varabiliriz, **özgürlük eylemleri bazen bağımsızdır, bazen bağımlıdır.** Yani özgürlüğün, bağımlı özgürlük ve bağımsız özgürlük olarak birbirinden ayrılmaz iki farklı yönü vardır.

Bununla birlikte **özgürlük ve bağımsızlık kavramlarını iyi – kötü** olarak değerlendirmek de bizi yanıltacaktır. Bir şeye bağımlı olmak her zaman kötü veya bir şeyden bağımsız olmak her zaman iyi değildir. İnsanların, topluluk olarak yaşamasının temelinde bağımlılık vardır ve bu kötü bir sonuç değildir. Bir insanın, diğer insanlardan bağımsız şekilde bir adada yaşaması da her şartta iyi bir durum değildir. Bu durumlara zıt örnekler de verilebilir. O yüzden bağımsızlık ile iyi, kötü kavramlarını birbirine orantılı düşünmemek gerekir. Eğer ki bu kavramları birbirine karıştırırsak yanıltabiliriz.

Aşağıdaki birinci tabloda istekten sonuca tüm özgürlük hallerini görebilirsiniz. İkinci tabloda ise basit bir örnek ile izah etmeye çalıştım. Bu örneği kendinize göre çoğaltabilir ve sonuçları test edebilirsiniz. Özgürlüğün ne demek olduğunu, 2 grup ve 16 farklı şekilde değerlendirilirse, ancak anlayabiliriz.

TABLO 1 –

Bireysel Özgürlük Halleri- Bağımsız		Toplumsal Özgürlük Halleri- Bağımlı	
İstiyorum	Yapıyorum	İstiyorum	Yaptırılıyor
İstiyorum	Yapmıyorum	İstiyorum	Yaptırılmıyor
İstemiyorum	Yapıyorum	İstemiyorum	Yaptırılıyor
İstemiyorum	Yapmıyorum	İstemiyorum	Yaptırılmıyor

İsteniyor	Yapıyorum
İsteniyor	Yapmıyorum
İstenmiyor	Yapıyorum
İstenmiyor	Yapmıyorum
İsteniyor	Yaptırılıyor
İsteniyor	Yaptırılmıyor
İstenmiyor	Yaptırılıyor
İstenmiyor	Yaptırılmıyor

TABLO 2 –

- **Uyumak istersiniz**, bazen direkt uyursunuz, bazen uyumazsınız ve uykuya direnirsiniz.
- **Uyumak istemezsiniz**, bazen direkt uyursunuz, bazen uyumazsınız ve uykuya direnirsiniz.
- **Uyumak istersiniz**, bazen uyutulursunuz, bazen uyutulmazsınız.
- **Uyumak istemezsiniz**, bazen uyutulursunuz, bazen uyutulmazsınız.
- **Uyumanız istenir**, bazen uyursunuz, bazen uyumazsınız.
- **Uyumanız istenmez**, bazen uyursunuz, bazen uyumazsınız.
- **Uyumanız istenir**, bazen uyutulursunuz, bazen uyutulmazsınız.
- **Uyumanız istenmez**, bazen uyutulursunuz, bazen uyutulmazsınız.